

A NYELVTANULÁSI STRATÉGIÁK VIZSGÁLATA ÉS AZ ALKALMAZÁSUKAT MEGHATÁROZÓ TÉNYEZŐK

Habók Anita*, Doró Katalin**

* SZTE Neveléstudományi Intézet

** SZTE Angoltanár-képző és Alkalmazott Nyelvészeti Tanszék

Kulcsszavak: nyelvtanulási stratégiák; nyelvtanulási szituáció

A nyelvtanulás során fontos annak figyelemmel követése, hogy a tanulók milyen nyelvtanulási stratégiákat használnak. A stratégiák vizsgálata több szempontból közelíthető meg. *Weinstein és Mayer* (1986) olyan viselkedési módokat és gondolatokat értett alatta, amelyekkel a tanuló alkalmaz a tanulás során. Az alkalmazás célja a nyelvtanuló megismerési folyamatainak befolyásolása. Az egyik leggyakrabban használt definíció *Oxford* (1990) kutatásaihoz köthető, ami alapján a nyelvtanulási stratégiák használata az elsajátítás, a tárolás, az előhívás, a információhasználat céljából alkalmazható. A nyelvtanuló specifikus cselekvést végez, hogy tanulása gyorsabb, örömtelibb legyen, hatékonyabbá, önirányítottabbá váljon és tudása transzferálható legyen új helyzetekben. Ehhez a gondolatmenethez kapcsolódva *Oxford* fejlesztett egy, a tanulási stratégiai eszköztárat vizsgáló kérdőívet (Strategy inventory for language learning), amit széles körben alkalmaznak és amit mi is használtunk kutatásunkban. A kérdőív megbízhatóságát számos kutatás igazolta (pl. *Lan*, 2005). A kutatások témáját tekintve a vizsgálatok nagyrészt felsőoktatáshoz kötődnek. Hazánkban vannak kutatások a kérdőív alkalmazásáról, de csekély számban (pl. *Bíró*, 2011).

A kérdőíves kutatásunk célja a nyelvtanulási stratégiák használatának feltárása volt, annak szintjeit (alacsony, közepes és magas), valamint az alkalmazását meghatározó tényezőket vizsgáltuk 5. (n=146) és 6. évfolyamosok (n=129) körében. A kérdőív a memorizáló, a kognitív, a kompenzáló, a metakognitív, az affektív és a szociális stratégiákat fedi le, ezen kívül háttérváltozók segítették a további elemzést.

Az eredmények alapján az évfolyamok között nincs szignifikáns különbség a stratégiahasználatban, viszont a lányok stratégiahasználatát mindkét mintán magasabb ($p < 0,05$), ők azok, akik magasabb angolnyelv-tanulási attitűddel is rendelkeznek ($p < 0,01$). A fiúk válaszaik eloszlása két esetben mutatott jelentős eltolódást az alacsony, illetve a közepes stratégiahasználat felé, a kompenzáló és a szociális területen, míg a lányoknál a szociális stratégiák gyakoribb használatát találtuk a metakognitív területhez hasonlóan. Megkérdeztük a tanulókat, hol találkoznak leggyakrabban az angol nyelvvel. A válaszokból az derült ki, hogy az interneten, a televízióban, de meghatározó volt például a játékok szerepe is. Arra is választ kerestünk, hogy a tanulóknak mi okozza a legtöbb nehézséget a nyelvtanulás során. A válaszok alapján a kiejtés és a nyelvtani szabályok elsajátítása okoz nehézséget, illetve azt is megjegyezték, hogy a tanulásra fordított időt növelni kellene és többet kellene foglalkozni a nyelvvel.